

Kerstmis 2015

+ Welkom, u allen die in de Antonius van Padua kerk bij elkaar gekomen bent om de geboorte van Jezus te vieren. In onze verscheidenheid zijn wij een kleine afspiegeling van onze dagelijkse wereld: vrouw en man, jong en oud, allochtoon en autochtoon, In verschillende gemoedstoestanden ook: blij en bedroefd, rotsvaste gelovige en sceptische twijfelaar, Welkom hier zoals u bent, want in de kerstviering gaat het erom, door verschillen in afkomst en stemming heen, te beseffen welke onze oorsprong is, een nieuw besef te krijgen van wie wij oorspronkelijk zijn. Niet minder dan dat.

Waar wij de herinnering aan onze oorsprong verwaarlozen, waar wij tekortkomen en vergeetachtig zijn omtrent onze werkelijke roeping, bidden wij het gebed om ontferming.

Gebed om ontferming

Gloria

Gebed

Eeuwige, wij richten ons tot U nu wij worden uitgenodigd uw aanwezigheid gewaar te worden in een kind. De hemel raakt de aarde, het licht raakt het donker, de oorsprong raakt onze dagelijkse levensgang. Geef ons de moed om te geloven dat Uw licht aanwezig is en hoe dan ook bij ons terugkomt. Dat vragen wij door hem wiens geboorte wij nu vieren, Jezus, uw kind en onze broeder.

Amen

Jesaja 9: 1-3, 5-6

Lucas 2: 1-14

Overweging

Gloria in excelsis Deo – Wij hebben het zojuist gezongen en we hoorden het in de evangelielezing. Een feestelijk lied bij het geboorteverhaal van Jezus. Eerst is er een engel in een stralend licht – en alsof dat niet genoeg is: een groot hemels leger dat God prijst ‘eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor alle mensen die hij liefheeft’. Als een echo daarvan zongen wij - een nieuw hemels leger twee millennia later - ‘gloria in excelsis Deo’. Heel spectaculair. Veel licht, veel muziek, een feest rond de geboorte van Jezus.

Waarom dit geboorteverhaal en de feestelijke viering ervan elk jaar opnieuw? Omdat kerstmis het feest is van de nieuwe schepping. De geboorte van Jezus is een soort een tweede oerknal. De bijbel geeft aan Jezus de naam ‘nieuwe Adam’. In de nieuwe Adam vindt de schepping haar oorspronkelijke bedoeling terug. Wij vieren dat steeds opnieuw omdat wij vergeetachtig zijn en de neiging hebben ons terug te trekken in de schaduw van de alledaagsheid waar alles voor de hand ligt, waar het gaat zoals het gaat. Wij, kinderen van de nieuwe schepping, zijn gebaat bij een voortdurende vernieuwing van het besef kinderen van het licht te zijn. Ik denk dat iedereen uit eigen ervaring de dreiging kent terug te zakken in het halduister, +onder het niveau van onze eigenlijke bestemming, een soort berusting en lusteloosheid die over ons komt, ‘ik heb het wel gezien’, ‘na ons de zondvloed’. Het vieren van de geboorte van Jezus kan helpen onze bestemming weer terug te vinden. Kerstmis staat voor een tweede schepping; het is een feest van oorsprong.

Ik zou met u heel even willen stilstaan bij de vraag wat het betekent dit feest het feest van oorsprong te noemen. Om ons dat idee van oorsprong te binnen te brengen, kunnen we de uitbeelding voor ogen nemen van het kind in de kribbe, zoals die sinds de Middeleeuwen vorm heeft gekregen op doeken van grote kunstenaars en in kerststalsetjes in de huizen van mensen. Jezus als een heel kleine baby op stro, Maria naast de kribbe met op enige afstand Jozef. Er is de aanwezigheid van dieren en de beschutting van een engel. Heel mooi in zijn pure eenvoud. Een uitdrukking van de afkomst van het kind en van zijn oorsprong. Afkomst en oorsprong: ze horen bij elkaar maar zijn niet hetzelfde.

De geboorte van Jezus wordt in de traditie niet alleen verklaard door zijn afkomst. Dat kun je zien aan Jozef die op afstand staat. Daarin wordt uitgedrukt dat je deze geboorte niet kunt begrijpen vanuit de loutere gang van de natuur of uit de wil van een man – zo zegt het Johannes evangelie. De afkomst van dit kind ligt bij Maria, zijn oorsprong ligt in God. Er zit speling tussen zijn zichtbare herkomst en zijn onzichtbare oorsprong. In de geboorte van Jezus vieren wij deze oorsprong. Het licht en de engel en het gloria in excelsis Deo attenderen ons daarop.

Steeds opnieuw als een mens wordt geboren, is deze niet de pure reproductie van ouders en hun milieu. Christenen hebben dat altijd aangevoeld. Om de geboorte van een kind te vieren eten wij beschuit met muisjes, om de oorsprong van datzelfde kind te vieren is er het doopsel. Vanuit een dergelijke overtuiging krijgen veel baby's in een moslimgezin de azan (de oproep tot gebed). Direct na

de geboorte van een kind wordt deze oproep tot gebed in het ene oor gefluisterd. In het gebed verbindt een mens zich met zijn oorsprong. Ook in het leven van alledag is die verbinding belangrijk. Zij bevestigt onze oorsprong. Zij houdt de oorspronkelijkheid levend die wij als kinderen van God in ons dragen.

Afkomst en oorsprong. Als het kind wiens geboorte wij nu viere volwassen is geworden, spoort hij voortdurend aan tot bekering, dat betekent: Kom tot jezelf, vergeet je oorsprong niet. De herinnering aan je oorsprong maakt je open en onbevangen. Jezus zegt: misschien komt de herinnering aan je oorsprong weer boven wanneer je een kind ziet: word als een kind (niet: word een kind). Laat je oorsprong zien in je volwassen handelen. Laat je eerste aandacht niet uitgaan naar verzamelen, maar naar verinnerlijking – zie de vogels in de lucht, de lelies op het veld. Wat je verzamelt, wat je ophoopt, wat je als een harnas om je heen opbouwt, beneemt het zicht op wie je in oorsprong bent. Kom tot jezelf.

Zo komt degene die zich zijn oorsprong herinnert tot wasdom. Zo iemand mag zijn wie hij is, zonder opsmuk. In hedendaagse termen zouden wij spreken van ‘echt’ en ‘authentiek’. Of, weer in andere woorden: oorspronkelijk zijn houdt in het dikke ik verlaten ten bate van het diepe ik. Dat is nodig om optimaal menselijk te leven, om, zoals Paulus zegt, in liefde uit te groeien tot de volle mensenmaat van degene wiens oorsprong wij vandaag viere.

Geloofsbelijdenis

Over het brood

Wij bieden u dit bood aan, het werk van onze handen.

Wij vragen U: geef het vernieuwd aan ons terug.

Over de beker

Wij bieden U deze beker aan, het werk van onze handen.

Wij vragen U: geef hem vernieuwd aan ons terug.

Bidt, zusters en broeders,

dat uw en mijn offer aanvaard kan worden door God de Almachtige Vader

- *intenties* -

Gebed over de gaven

God, in dit brood en in deze wijn leggen wij onze droefheid en blijdschap, onze onmacht en onze kracht voor U neer. Aanvaard deze gaven. Schenk Uzelf als teken van onze verbondenheid met u en met elkaar. Dat vragen wij door Hem wiens geboorte wij vieren in deze nacht Jezus Christus, Uw kind, onze broeder. Amen.

Tafelgebed

Onze Vader

Vredesgebed en vredeswens

Heer Jezus Christus, u bent bezongen als oorsprong en vredesvorst. Wij vragen u: geef ons uw vrede, dat wij leven in uw licht.

De vrede van Jezus Christus zij met u allen.

Geef elkaar een teken van die vrede.

Agnus Dei

Uitnodiging tot de communie

Komt om te eten en te delen en daarin hem te ontmoeten wiens geboorte wij vieren.

Voorbeden

God van liefde, wij vieren de geboorte van Jezus in wie uw menslievendheid is verschenen. Geef ons het besef dat onze oorsprong ligt in U. Rust ons toe om deze rijkdom uit te dragen in een leven van volwassen liefde.

Laat ons zingend bidden

Wij bidden dat het visioen van zijn geboorte levend blijft in ons en tussen ons. Dat wij elkaar aansteken met het vertrouwen dat het licht niet door duisternis wordt overwonnen.

Laat ons zingend bidden

Wij bidden dat het visioen kracht krijgt in ons. Dat wij leven vanuit onze oorsprong. Dat wij ons niet verheffen boven anderen. Dat wij de armoede en eenzaamheid in onszelf opmerken en zo meer solidair worden met hen die hard noch huis hebben.

Laat ons zingend bidden

Wek ons hart wanneer wij dreigen te verdorren. Leer ons zien met de ogen van het kind wiens geboorte wij vieren. Houd ons nieuwsgierig en open zoals kinderen om ons heen. Wek in ons het gevoel voor vrede en neem ons onder Uw hoede.

Laat ons zingend bidden

Uit het intentieboek

Slotgebed

U hebt ons aangenomen zoals wij zijn. Geef ons het vermogen onszelf te aanvaarden zoals wij zijn, Uw schepping. Laat de viering van kerstmis ons nieuwe energie geven om uit te groeien tot volle menselijkheid, naar de maat van Jezus Christus, Uw kind en onze broeder. Amen.